

EBP-termometern, beskrivning och stöd för användare

EBP-termometern är utvecklad för att bedöma i vilken utsträckning praktiskt verksamma accepterar EBP, känner sig kapabla att engagera sig i EBP-processen, uppfattar den som möjlig att genomföra samt är öppna för att engagera sig i processen.

Förlagan heter EBP Process Assessment scale och har konstruerats av Allen Rubin och Danielle Parrish, forskare vid University of Texas [1, 2].

Nyttan med EBP-termometern

EBP-termometern kan användas av enheter eller verksamheter som har bestämt sig för att införa en evidensbaserad praktik och vill veta hur verksamheten ligger till i arbetet.

Börja använda EBP-termometern?

EBP-termometern är fri att använda och varje verksamhet kan själv administrera den. Resultatet sammanställs i form av medelvärden och standardavvikelser för hela verksamheten eller de enheter som ingår. Se nedan.

Så börjar man

Inför mätningen är det bra att bestämma:

- vem som är ansvarig (informerar, motiverar, sköter kontakter med mera)
- hur arbetet ska organiseras (vilka personer som omfattas, när enkäten ska göras, hur resultatet ska sammanställas och redovisas).

Det är en fördel om all personal som på något sätt är involverad i EBP-arbetet svarar på enkäten. Ju större bortfallet är desto osäkrare blir de slutsatser som dras på basis av resultatet.

Enkäten kan användas för att följa upp en aktiv implementeringsinsats (information, stöd, utbildning med mera). Den bör i så fall genomföras vid två eller flera tidpunkter.

EBP-termometern innehåller frågor på fyra delområden:

- A. Kunskap om EBP
- B. Inställningen till EBP

- C. Möjligheter att använda EBP
- D. Faktisk användning av EBP

Sammanlagt ingår 37 påståenden med vardera fem svarsalternativ för olika grad av överensstämmelse. Varje fråga kan ge högst 5 poäng, vilket betyder att maxpoängen för hela enkäten är 185.

Tabell 1: EBP-enkäten, översikt

Antal påståenden och maxvärden för hela enkäten respektive varje delområde

Del	Antal påståenden	Maxvärde
Hela enkäten	37	185
A: Kännedom om EBP	10	50
B: Inställningen till EBP	14	70
C: Möjligheter att använda EBP	5	25
D: Användning av EBP	8	40

Så har EBP-termometerns testats

I USA har EBP-termometern testats både utifrån validitet och reliabilitet. I Sverige har enkätens interna konsistens och test-retest-reliabilitet prövats i en studie som baseras på 95 svenska socialarbetares enkätsvar (se nedan).

Skalornas interna konsistens testades med Cronbach's alpha (α), som är ett mått på hur väl de enskilda uppgifterna i ett test korrelerar med varandra. Hög korrelation visar att de mäter samma sak. Värden över 0,70 bedöms som acceptabla och över 0,90 bedöms som mycket goda. Skalornas stabilitet testades i en test-retest-studie genom att samma personer svarade på enkäten vid två tillfällen med fyra dagars mellanrum. Reliabilitet (r) kan variera mellan 0 (avsaknad av samband) och 1 (perfekt samband).

Tabell 2: EBP-termometerns reliabilitet

Den svenska EBP-termometerns respektive de fyra delskalornas reliabilitet samt resultatet av Rubin och Parrishs test av den interna reliabiliteten.

	Svensk studie		USA
	Intern konsistens	Test-retest	
Hela enkäten	0,94	0,94	0,94
Kännedom om EBP	0,88	0,89	0,92
Inställningen till EBP	0,90	0,89	0,90
Möjligheter att använda EBP	0,78	0,8	0,57
Användning av EBP	0,88	0,85	0,87

Den interna konsistensen är mycket god i den svenska studien. Alfavärdet för hela skalan är 0,94. För de olika delskalorna varierar värdena från 0,78 (möjligheter att använda EBP) och 0,90 (inställningen till EBP).

Även test-retest-reliabilitet är mycket god. Värdena varierar mellan 0,8 (delskala C) och 0,89 (B) och för hela skalan är den 0,94.

Tabell 3: Redovisning av resultat

Exempel på hur resultat av EBP-termometermätning i kommun X kan redovisas (värden avrundade till heltal).

Kommun X.	Medelvärde	Standardavvikelse	Stanine-poäng
Hela enkäten	106	15	4
A. Kännedom	36	7	5
B. Inställningen	43	5	3
C. Möjligheter	15	3	6
D. Användning	12	5	2

Tolka resultat och jämföra med andra

En jämförelse med andra verksamheter kan ge en bild av hur den egna verksamheten eller enheten ligger till i fråga om kunskaper om, inställningen till samt faktisk användning av evidensbaserade metoder och arbetssätt.

Socialstyrelsen har sammanställt ett referensmaterial för jämförelser som omfattar 612 kommunanställda personer i socialtjänst och hälso- och sjukvård i Halland, Jämtland och Stockholm. I materialet ingår såväl stora som mellanstora kommuner samt landsbygdskommuner. Referensmaterialet har normerats till en så kallad Stanine-skala, en skala med nio steg. Stanine-skalan har medeltalet 5 och standardavvikelsen 2.

Tabell 4 (de två översta raderna) visar hur frekvenserna fördelas. Den översta raden visar skalvärdena och rad två visar procentandelarna. Skalvärdena 1–3 ligger under genomsnittsvärdet för hela normeringsgruppen medan skalvärdena 4–6 ligger inom genomsnittsvärdet och skalvärdena 7–9 ligger över genomsnittsvärdet.

Tabell 4: Statine-poäng

Referensmaterial för jämförelser efter mätning med EBP-termometern (baserat på enkätsvar från 710 personer som arbetar i socialtjänsten).

Stanine	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Procentandel (%)	4	7	12	17	20	17	12	7	4
Under, inom el. över genomsnitt	Under	Under	Under	Inom	Inom	Inom	Över	Över	Över
Hela enkäten	72-90	91-98	99-104	105-112	113-119	120-127	128-137	138-148	149-185
A: Kännedom	10-17	18-21	22-28	29-30	31-33	34-35	36-39	40-43	44-50
B: Inställningen till	14-40	41-42	43-45	46-49	50-52	53-56	57-60	61-64	65-70
C: Möjligheter	5-7	8-9	10	11-12	13-14	15	16	17-18	19-25
D: Användning	8-9	10-13	14-16	17-18	19-21	22-23	24-26	27-29	30-40

Exempel

Vi utgår ifrån siffrorna i tabell 3 där medelvärdet för hela EBP-termometern är 106. I tabell 4 finns värdet 106 på raden *Hela enkäten* i intervallet 105-112, vilket, vilket innebär Stanine-poäng 4 som är inom genomsnittet. Därefter studerar vi delskalorna för att se hur enheten ligger till i delområdena:

- Ett medelvärde på 36 i delen Kännedom motsvarar Stanine-poäng 7, vilket är över genomsnittet.
- Ett medelvärde på 43 i delen Inställningen till motsvarar Statine-poäng 3, något under genomsnittet.

- Ett medelvärde på 15 i delen Möjligheter motsvarar Stanine-poäng 6 som är inom genomsnittet.
- Ett medelvärde på 12 i delen Användning motsvarar Stanine-poäng 2, vilket är lägre än genomsnittet.

Man kan utifrån detta konstatera att den beskrivna verksamheten i tabell 3 ligger relativt väl till. Om värdet för något delområde ligger under genomsnittet bör man arbeta med det området innan man påbörjar förändringsarbetet.

Gör vi framsteg?

Om man vill mäta om en enhet eller verksamhet gjort framsteg efter en implementeringsinsats kan mätningarna upprepas. Man kan använda Stanine-poängen som jämförelse, men man kan också använda den egna förmätningen som baslinje. Om medelvärdena ökat mellan baslinjemätningen och uppföljningen totalt eller på delskalorna, har verksamheten gjort framsteg i EBP-arbetet. Om medelvärdena totalt eller för något eller några av delområdena minskar och kurvan pekar neråt har framstegen uteblivit. Det kan vara ett tecken på problem eller brister, till exempel i stödet till användarna, hos arbetsledningen eller i utbildningen av nyanställda.

Litteratur

1. Parrish, DE, Rubin, A. Validation of the evidence-based practice process assessment scale-short version. *J Research on Social Work Practice*. 2011; 21(2):200-11.
2. Rubin, A, Parrish, DE. Development and validation of the evidence-based practice process assessment scale: Preliminary findings. *J Research on Social Work Practice*. 2010; 20(6):629-40.